

Covenant & Conversation

FAMILY EDITION

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

Vayigaş • וַיִּגַּשׁ

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ר"צ) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle. "R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift." - Rabi Sacks

Aradaki Mesafe

Özet

Vayigaş peraşası hakkındaki yazısına başlarken, Rabi Sacks, Schopenhauer'in sorusunu aktarmaktadır: "Kirpiler kışın ne yapar?" Beden ısılarını koruma gayretiyle, kirpiler bir ikilemele karşı karşıyadır. Eğer birbirlerine çok fazla sokulurlarsa birbirlerini yaralayacaklardır. Ama çok fazla ayrı dururlarsa bu kez donacaklardır. **Kirpilerin kış mevsimindeki hayatı, yakınlık ve mesafe arasındaki, her birimizin yüzleşmek durumunda olduğu narin denge hakkında bir metafordur.**

Peraşamızda bu kavramı simgeleyen sözcük, en başta yer almaktadır: *Vayigaş*; yani "yaklaştı". Yeuda, Mısır'ın ikinci adamına yaklaşıp ona "Affedin efendim. Lütfen kulunuz efendimin kulağına bir söz söyleyin. Ve lütfen bendenize öfkelenmeyin; çünkü siz bizzat Paro gibisiniz" demektedir. Tabii ki, Yeuda'nın o sırada bilmediği şey, aslında öz kardeşi Yosef'e hitap etmekte olduğudur! Ancak Yeuda'nın yaklaşma hareketi - bu şekilde kendisini bir anlamda korunmasız hale getirmesi - Yosef'in duygusal savunmasını eritmiş, onu nihayet kimliğini açıklamaya sevk etmiştir: "Yosef'im ben. Babam hâlâ hayatta mı?"

Bu *Vayigaş*, yani yaklaşma teması, daha önce kardeşlerinin Yosef'i uzak bir mesafeden görüp ona karşı planlar yapmaya başladıkları sahneye olan tezatla daha da öne çıkmaktadır. O zaman, ona mesafeli oldukları o aşamada, Yosef'in yüzünü değil, sanki sadece, babalarının Yosef'i kayırmasının simgesi olarak algıladıkları süslemeli kaftanı görmüşlerdi. Bu mesafe onların Yosef'e bir kardeş olarak değil, bir simge, bir kıskançlık ve nefret objesi olarak davranmalarına yol açmıştı. **Yosef ile kardeşlerinin trajedisinin köklerinde bu aşırı mesafe vardır.**

Yeuda Yosef'e yaklaştığı zaman - *Vayigaş* - buzlar erimiş ve tekrar, birer yabancı değil, kardeş haline gelmişlerdir. Bu da mecazi bir donmaya yol açan aşırı mesafe ile, yaralanmalara ve incinmelere sebep olan aşırı yakınlık arasındaki narin dengeyi ortaya koymaktadır. Bu ikili

karşıtlık içinde bir denge bulmaya ihtiyacımız vardır.

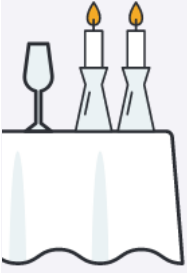
Yaakov ve Esav'ın hikâyesi de benzer bir şablonu yansıtmaktadır. Başta, Yaakov'un Esav'a olan yakınlığı, sürtüşme ve alçalmaya yol açmıştır. 22 yıllık ayrılığın ardından, iki kardeş nihayet yeniden birleşmiş, ilişkileri iyileşmiş ve bu da Esav'ın, Yaakov'u bir kardeş ve arkadaş olarak kucaklamasını sağlamıştır.

Tora bu karmaşık dinamiğe bir çözüm önerir: önce ayrıl, sonra birleş. Bu prensip, Bereşit'teki Yarattılış anlatımında açıkça görülmektedir. Orada Tanrı, ışığı karanlıktan, suyu kuru topraktan vs. ayırmaktadır. Ayırma konusu Yahudi kanununun kalbinde yer alır - kutsal olanla olmayan, saf olanla olmayan, caiz olanla olmayan birbirinden ayırt edilmelidir. Yahudilikte, *kadoş*, yani "kutsal" sözcüğü aslında ayrılığı simgeler. Kutsal kılmak, ayırmaktır. Ayırma, düzen yaratır, kaos u yener, her şeye ve herkese kendi alanını sağlar. **Bir adım geri atıp her şeyi daha açık bir şekilde gördüğümüz zaman, farklılıklarımıza saygı gösterebiliriz. O zaman tekrar ve birbirimize zarar vermeden bir araya gelebiliriz.**

Şabat gününün sonunda gerçekleştirilen *avdala* seremonisi, özellikle de *avdala* mumu, bu kavramı gayet güzel bir şekilde simgelemektedir. Bu mumda birbirinden ayrı en az iki fitil olmalıdır; ancak bunlar tek bir alevle birleşecek kadar da yakındır. Bu da farklı varlıkların nasıl uyumlu bir şekilde birlik haline gelebileceğini ortaya koyar. Bu ilke birçok farklı ilişki türü için de geçerlidir: karı-koca arasında, ebeveynler ve çocukları arasında ve kardeşler arasında.

Yakınlık ve mesafe arasındaki denge oldukça narindir. Tora'nın Yosef ve kardeşleri hakkındaki anlatımı, daha geniş ayrılık ve yakınlık temalarıyla birleştiğinde, ilişkilerin nasıl yönetilebileceğine dair sağlam ve etkili bir bakış açısı sağlamaktadır. **İsterse de daha geniş sosyal ve kültürel bağlamlarda olsun, bu dengeyi anlamak ve orta yolu**

bulmak, sağlıklı, saygılı ve tatmin edici ilişkiler inşa etmenin anahtarıdır.

Şabat Sofrası için Tartışma Soruları

1. Aile ve arkadaşlarınızla olan ilişkilerinizde yakınlık ve mesafe arasındaki dengeyi ne zaman deneyimlediniz?
2. Sizce Yosef ve kardeşleri arasındaki ilişkiye dair anlatım, şayet tüm kardeşler en baştan itibaren "daha yakın" olsalardı ne yönden farklı olurdu? Sizce kardeşlerin, aralarındaki ilişkiyi korumak için biraz mesafeye o zaman da ihtiyaçları olur muydu?
3. Mesafe ve yakınlık fikrini Tanah'ın başka neresinde görüyoruz?

Kısaca Peraşa

Vayigaş peraşası, Yeuda'nın, aslında Yosef olduğunu bilmediği Mısırlı yöneticiye yaklaşmasının hikâyesiyle başlamaktadır.

Yeuda Binyamin'in serbest bırakılması için yalvarmak üzere öne çıkar ve Binyamin'in özgürlüğünü temin etme çabasıyla, kendisini onun yerine köle olarak önerir.

Bu sadakat gösterisinden etkilenen ve Yeuda'nın bu hareketini, Rahel'in diğer oğluna - yani kendisine - ettikleri ihanet sonrasında gerçek bir teşuva işareti olarak gören Yosef, gerçek kimliğini açıklayarak "Yosef'im ben. Babam hâlâ hayatta mı?" der.

Kardeşler, geçmişteki davranışlarının bu fiziksel hatırlatıcısıyla yüz yüze kaldıklarında, başta mahcubiyet ve pişmanlık duygularıyla dolarlar. Ama Yosef onları teselli eder. Onlara, yaptıklarının A-Şem'in, tüm aileyi kıtlıktan kurtarmayı amaçlayan planının bir parçası olduğunu söyler. Şimdi ailelerini de Mısır'a getirebilecekler ve artık birlikte barış ve refah içinde yaşayabileceklerdir.

Böylece kardeşler Kenaan'a geri gidip, bu kez yanlarına Yaakov'u ve tüm ailelerini alarak tekrar Mısır'a dönerler. Yaakov'un Mısır'da bir araya gelen ailesi yetmiş kişiden oluşmaktadır.

Mısır'a iniş yolunda, Tanrı, Yaakov'u temin ederek, torunlarının Mısır'da büyük bir ulus haline geleceklerine dair söz verir ve ona, tüm bu ulusu, Avraam'a, Yitshak'a ve kendisine söz vermiş olduğu üzere, ileride Kenaan'daki ülkelerine geri getireceğini bildirir.

Mısır'da Yosef, bolluk yılları süresince depolamış olduğu yiyecek ve tohumları kıtlık döneminde satarak ülke için büyük bir servet biriktirir. Yaakov'un ailesine, yerleşmeleri için, verimli topraklara sahip olan Goşen bölgesi verilir. Bene Yisrael burada gelişmeye ve refah içinde yaşamaya başlarlar.

Peraşadan Sımlar

Yosef: Artık kimliğini gizlemiyor, kendisini kardeşlerine tanıtıyor.

Yaakov: Bir kez daha uzun bir yolculuğa çıkma hazırlığında: "Yosef hayatta; onu görmeliyim!"

Yeuda: Önceki günahlarını onarıyor; ilk Baal Teşuva olduğu söylenebilir.

Yosef'in kardeşleri: Geçmiş günahları nedeniyle affediliyorlar ve şimdi tüm aileyi Mısır'da yeni bir macera ve yeni bir yaşam bekliyor.

Peraşadan Felsefe

Rabi Sacks, yakınlık ve mesafe arasındaki, insanların birbirleriyle olan ilişkilerinin güçlendirilmesinde hayati öneme sahip olan girift dengeye işaret etmektedir. Bazı zamanlarda, ayrılık, yakınlığı müjdeleyen - veya onu mümkün hale getiren - etken olarak gereklidir. Biraz mesafe yaratmak, aynı zamanda kendimize ve bize has niteliklerimize yeniden bağlanmak ve bu sayede başkalarıyla gelecekteki etkileşimlerimizi güçlendirmek için bir fırsat da teşkil edebilir.

Yosef ve kardeşleri hakkındaki anlatım bunun bir örneğidir: baştaki ayrılıkları, sonuçta tekrar bir araya geldikleri zaman daha güçlü bir aile başına yol açmaktadır. Her ne kadar belli bir ayrılık derecesi kişisel gelişime katkıda bulunabilirse de, yine Yosef'in hikâyesinde gördüğümüz aşırı mesafe ise yabancılaşmaya neden olabilir. Anahtar, kişinin kendisini anlamak için biraz durup değerlendirme yaptığı ve sonrasında, elde ettiği anlayışı, başkalarıyla daha iyi bir bağ kurmak için kullanıma geçirdiği bir orta yolu bulmakta yatar.

Sizce gündelik ilişkilerimizde bu dengeye ulaşmayı en iyi nasıl başarabiliriz?

Peraşayla Oyun

Aile Adaları ailelerin bireysellik ve birliktelik kavramlarını fiziksel ve simgesel olarak keşfe çıkmalarına olanak sağlayan bir oyundur. Başlangıç olarak her kişi bir "ada" olacak ve tüm oyuncular, birbirlerinden belli bir mesafede duracak şekilde odanın içine dağılacak. Sonra her oyuncu, sevdiği ve sevmediği şeylere ve kendisini benzersiz kılan özelliklere dair ilginç bilgiler yoluyla kendi adasını tarif edecek.

Herkes kendi tarifini paylaşmayı tamamladığında, aile, her bireyin diğer aile fertleriyle ortak yanlarını (örneğin ortak ilgi alanları vb.) bulmak suretiyle adalar arasında "köprüler inşa etmeye" başlayacak ve onlara doğru bir adım yaklaşarak bu köprüyü inşa edecek. Her aile ferdi kendi sırası geldiğinde bu gibi bağlar tespit edecek ve kişi kişi ilerledikçe fertler birbirlerine yaklaşacaklar. Oyun, tüm aile bir araya gelip adalar tek bir bütün halinde birleşince sona erecektir.

Peraşadan Bilmece

S. Yaakov'un oğullarından kaç tanesi Erets Yisrael'de doğmuştur?

Cevap için aşağıya bakın.

Peraşadan Pratiğe

Bu ayrılık ve bağlanma kavramını gündelik yaşamlarımıza nasıl uygulayabiliriz?

Eğer bunu Şabat günü içinde okuyorsanız, cevabın ta kendisine bakıyorsunuz demektir! Şabat, özel bir istirahat gününde, kendi kendimizle ve A-Şem'le daha derin bir bağı güçlendirmek amacıyla iş haftasının sıradan rutinleriyle aramızda belirgin bir ayrılık yaratan bir paradigma görevi görür. Şabat bizim gündelik gürültü patırtımızdan aldığımız moladır ve bir yandan istirahata, bir yandan da düşünce ve değerlendirmeye vakit ayırmamıza olanak tanır.

Rabi Sacks Şabat'a, aramızdaki, telefon ve ekranlara biraz fazla bağlanan kişiler için, birçok doktorun tavsiye ettiği haftalık bir "dijital detoks" adını vermektedir.

Şabat bizi hem fiziksel hem de zihinsel yönden yeniden gençleştirir ve manevi bağlarımızı güçlendirir. Kendimizi bu zamana adayarak - ve onu ciddiye alarak - aktiviteyi istirahatla ve meşgaleyi biraz köşemize çekilmekle dengelemenin önemini anlar ve takdir ederiz.

Biraz düşünelim: Kendi Şabat deneyimimizi, gündelik yaşamın talepleriyle Şabat'ın sunduğu manevi gençleşme arasındaki bu dengeyi sağlamlaştırmak amacıyla nasıl takviye edebiliriz? Ve Şabat günümüzü haftanın geri kalanından farklı hale getirerek, bizi ailemize, dostlarımıza ve A-Şem'e yakınlaştıran etkenler nelerdir?

Peraşa Anlatısı

Küçük Sefer Tora: Kayıp Bulundu

Bu hikâye, Yahudi halkı için çok büyük önem taşıyan bir şey hakkında. Sizin ve benim her Şabat günü gördüğümüz ve halkın her Simhat Tora'da birlikte dans ettiği bir şey. Doğru! Bu bir Sefer Tora'nın hikâyesi! Hem de çok, ama çok uzun süredir kayıp olan çok özel bir Sefer Tora.

Bir zamanlar, çok uzun yıllar önce, Avrupa'daki bir kasabada büyük bir sinagog vardı. Yahudi cemaatindeki herkes oraya gelip birlikte dua ederdi ve en önemlisi Tora'yı okurlardı. Her hafta bu Sefer Tora, Ehal Akodeş'ten çıkarılır ve biri onun içindeki güzel sözleri okurdu - tıpkı bu güne kadar dünyanın her yerindeki sinagoglarda yapıldığı gibi.

Ama zaman içinde hikâyemizdeki kasaba, ne yazık ki, Yahudilerin yaşaması için güvenli bir yer olmaktan çıktı. Kasabadaki komşuları Yahudilere karşı çok kaba davranmaya başladılar ve Yahudiler de güvenlikleri için oradan kaçmak zorunda kaldılar. Çok hızlı bir şekilde ayrılmaları gerektiğinden, yanlarında hiçbir şey taşıyamadılar ve böylece güzel Sefer Tora'ları kasabada kaldı.

Ama cesur bir adam bu Sefer Tora'yı almış ve güvende olması için onu mahzenindeki gizli bir dolabın içine saklamıştı. Zavallı Sefer Tora uzun yıllar boyunca orada tozlanarak, yapayalnız, tek başına yaşadı. Kimse onu okumadı, kimse onu sinagogda dolaştırmadı, kimse onu öpmeyi ve kimse onun için şarkılar söylemedi. Acaba bu Sefer Tora Yahudi halkını bir daha hiç görecekti miydi?

Ve sonra bir gün, güneş, dolaptaki Sefer Tora'nın üzerinde tekrar ışıdı. Nihayet biri kapıyı açmış ve Sefer Tora bulunmuştu! Birisi bir fırça yardımıyla örümcek ağlarını ve tozu Sefer Tora'nın üzerinden nazikçe temizledi. "Seni evine geri getireceğim" dedi adam Sefer Tora'ya. Ve sonra, dikkatlice, çok ama çok büyük bir itinayla, Sefer Tora'yı aldı ve onu yeni bir sinagoga getirdi. Bunca yıl sonra Sefer Tora bir kez daha halkıyla birlikteydi.

İnsanlar Tora'da anlatılanları okudular, Simhat Tora'da onunla dans ettiler ve Sefer Tora sinagogun içinde insanlar arasında dolaştırılırken, tüm cemaat onun için bir kez daha şarkı söyledi ve onu öptü.

Peraşadan Bilmece

Bu haftaki cevap

C. Raşi'nin aktardığı üzere (Bereşit 35:18) yalnızca Binyamin Erets Yisrael'de doğmuştur.

David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma Amazon'dan temin edilebilir.

[f](#) [t](#) [i](#) [in](#) [v](#) | RABBISACKS.ORG